

УДК 378.22.018.7+378.09:78(045)

**АСИСТЕНТСЬКА ПРАКТИКА ЯК РІЗНОВИД ПРОФЕСІЙНОЇ
ПІДГОТОВКИ МАГІСТРІВ ФАКУЛЬТЕТУ МИСТЕЦТВ**

Іліницька Н.С.

Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія

**АСИСТЕНТСКАЯ ПРАКТИКА КАК РАЗНОВИД ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ
ПОДГОТОВКИ МАГИСТРОВ ФАКУЛЬТЕТА МИСТЕЦТВ**

Іліницька Н.С.

У статті розглядається специфіка асистентської практики у слухачів магістратури мистецьких факультетів. Розкривається зміст, завдання та структура програми асистентської практики.

Ключові слова: асистентська практика, зміст, завдання, принципи, магістри, факультет мистецтв.

**АССИСТЕНТСКАЯ ПРАКТИКА КАК ВИД ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ
ПОДГОТОВКИ МАГИСТРОВ ФАКУЛЬТЕТА ИСКУССТВ**

Іліницька Н.С.

В статье рассматривается специфика ассистентской практики магистров факультета искусств. Раскрываются содержание, задания, структура программы ассистентской практики.

Ключевые слова: ассистентская практика, содержание, задания, магистры, факультет искусств.

**ASSISTANT PRACTICE AS THE FORM OF THE PROFESSIONAL
TRAINING OF THE MASTERS OF THE DEPARTMENT OF SKILLS**

Ilinskaya N.S.

The specific character of the assistant practice of the masters of the department of art is examined in the article. The content, the tasks, the structure of the program of assistant practice are revealed.

The keywords: assistant practice, the content, task, masters, the department of art.

Постановка проблеми в загальному вигляді. На сучасному етапі розвитку нашого суспільства зростають вимоги до людини в цілому й фахівця-професіонала зокрема. Викладач має бути готовим до постійного оновлення знань, освоєння нових інформаційних джерел та технологій та оперативного реагування на їх зміни. Отже, на етапі оновлення системи національної музично-педагогічної освіти підготовка педагога потребує не тільки пошуку шляхів оволодіння фаховими знаннями й уміннями, а і сучасних підходів до педагогічної практики. Педагогічна практика інтегрує в професійній освіті збільшуються знання не тільки з психолого-педагогічних дисциплін, а і з спеціальних навчальних предметів.

Асистентська практика є складовою частиною професійної підготовки магістрів і повинна стати фундаментом майбутньої практичної діяльності – спочатку на навчальній практиці, а потім і в самостійній викладацькій роботі. Практика також сприяє більш ефективній і свідомій самостійній праці магістранта за основним музичним інструментом, допомагає перш за все «вчити себе самого»: аналізувати, узагальнювати, робити висновки, користуватися методичною літературою, фонотекою.

Аналіз досліджень і публікацій даної проблеми. Загальні питання педагогічної практики. розглядали сучасні науковці Абдулліна О., Козакова Н., Нечепоренко Л. Машкіна Л. тощо.

Абдуліна О. розглядає процес педагогічної практики та її місце у системі підготовки вчителів на основі досвіду педагогічних вузів [1, с. 60].

Так, Нечепоренко Л. вважає, що потрібно «створювати на практиці умови для застосування отриманих знань і здібностей по формуванню педагогічних умінь і навичок, бути елементом пізнання сутності педагогічної діяльності» [5, с. 60].

Козакова Н. розглядає педпрактику, як важливу складову професійної підготовки майбутніх вчителів, спрямовану на закріплення та реалізацію в спеціально створених умовах набутих студентами предметних, психолого-педагогічних, методичних знань, умінь і навичок, необхідних для майбутньої професійної діяльності [4, с. 40].

Питанням виконавської практики у музикантів-піаністів приділяли увагу Алексєєв О., Кашкодамова Н. тощо. У своїх працях вони акцентували увагу на те, що студенти завдяки виконавській практиці сприяють активізації особистісного творчого розвитку [2, с. 3].

Формулювання цілей статті. Змістовне наповнення асистентської практики, саме магістрів, майбутніх викладачів основного музичного інструменту, розглядалося недостатньо. Тому метою статті є висвітлення принципів, завдань, цілей асистентської практики. Уточнюються необхідні знання та уміння, якими має володіти слухач магістратури факультету мистецтв.

Виклад основного матеріалу. Асистентська педагогічна практика є складовою професійної підготовки фахівців зі спеціальності 8.010103 «Педагогіка і методика середньої освіти. Музика». Практика покликана закріпити та поглибити знання, здобуті магістрами у процесі теоретичного навчання, сформувати та вдосконалити навички виконання професійних завдань.

Під час практики слухачі магістратури працюють на посаді викладача основного музичного інструменту та демонструють володіння методами та прийомами проведення усіх видів і форм роботи над музичними творами, здійснюють опосередковане керівництво самостійною музичною діяльністю студентів, стимулюють їх до самостійного музикування. Беруть активну участь у проведенні виховних та творчих заходів окремих музично-педагогічних груп. В основу змісту і структури програми **асистентської практики покладені наступні принципи:**

- єдність та взаємозв'язок теорії і практики (можливість практично застосувати теоретичні знання на уроках з основного музичного інструменту);
- диференційний підхід (можливість вибору об'єкта практики відповідно до інтересів, нахилів і здібностей студентів, що сприяє професійному становленню майбутніх фахівців);
- реалізація музичного творчого потенціалу (можливість використовувати отримані під час практики результати у професійній діяльності).

Головною метою **асистентської практики** є забезпечення особистісної готовності студентів-магістрів до практичної реалізації набутих у процесі навчання фундаментальних знань та умінь про теоретичні аспекти музично-педагогічної діяльності, принципи її організації та форми проведення у вищому навчальному закладі.

Виступаючи об'єднуючим фактором між теоретичним навчанням майбутніх фахівців та їх самостійною професійною роботою, асистентська практика вирішує наступні основні завдання:

- систематизація та закріплення теоретичних знань з основного музичного інструменту;

- опанування методики гри на основному музичному інструменті, аналізування і планування викладацької роботи;

- **ознайомлення** магістрів із принципами організації та побудови ефективної педагогічної діяльності;

- **формування** навичок ефективного педагогічного спілкування і взаємодії, з урахуванням психологічних особливостей студентського віку;

- **активізація** творчого, підходу до музично-педагогічної діяльності, набуття умінь аналізу результатів своєї праці, формування потреби в музичній самоосвіті та самовихованні;

- **заохочення** до реалізації можливості творчого спілкування із професорсько-викладацьким складом, участь у науково-практичній та музично-творчій діяльності ВНЗ;

- **розвиток** фахових здібностей, виховання відповідальності за самостійну професійну діяльність, спроможність до саморефлексії.

Прослухавши курс методики гри на фортепіано, систематично готуючись до практичних занять, вивчаючи теоретичні положення занять та досвід різних піаністів-педагогів, магістрант під час асистентської практики повинен орієнтуватися у основних методичних положеннях музичних стилів та жанрів, вільно аналізувати кращі твори європейської музики, розумітися на історичних особливостях музичної педагогіки, вільно визначати музичні форми даної історичної епохи.

Для проходження асистентської практики слухачі магістратури мають володіти **знаннями:**

- музичної форми у музичній мові різних стилів та художніх напрямків;
- особливості еволюції та становлення музичної педагогіки;
- загально-дидактичних та специфічних принципів методики фортепіанного навчання;
- передових технологій навчання з педагогіки фортепіанного мистецтва;
- особливостей процесу індивідуального планування навчання;
- основних методів та форм роботи над різностильовими та різножанровими творами.

В результаті вивчення методики гри на основному музичному інструменті (фортепіано) магістри повинні володіти такими **уміннями:**

- визначення музичної форми творів як по спеціальності, так і спеціальної нотної літератури;
- визначати структуру та функції поліфонічних елементів їх ладофункціональний розвиток, тональний план музичної форми;
- обізнаність в елементах композиторської техніки в музичній формі;
- вміння визначити особливості музичної виразності;
- художньо-педагогічного аналізу музичного твору та обґрунтування його інтерпретації;
- вміння створити особисту інтерпретацію;
- вміння оперувати музично-слуховими уявленнями;
- самостійно опрацювати музичний матеріал та вирішувати проблемні завдання;
- вільно оперувати психолого-педагогічними знаннями у конкретних ситуаціях фортепіанного навчання.

Асистентська практика проводиться у вищих навчальних закладах IV рівня акредитації, які відповідають вимогам програми практики, які мають необхідну навчально-методичну і матеріальну базу та кваліфіковані науково-педагогічні кадри.

Керують практикою магістрів музиканти-педагоги, викладачі основного музичного інструменту. Загальну організацію практики у вузі та

контроль за її проведення здійснюють проректор з педагогічної практики. Підсумки практики обговорюються на підсумковій конференції.

Практика проводиться згідно складеного розкладу уроків музики у якому визначено дату і порядок проведення, курс, прізвище студента (за вибором магістра). Магістрант знайомитися з документацією кафедри й викладача навчального закладу (навчальним планом спеціальності, графіком навчального процесу, індивідуальним планом викладача, робочими програмами, календарним планом, планами музично-виховної роботи та ін.).

Висновки. Саме у процесі асистентської практики виявляються суперечності між наявним і необхідним запасом знань та умінь, що виступає рушійним чинником безперервної самоосвіти. Окрім названих завдань, у студентів – магістрантів формується зв'язок теорії та практики що сприяє професійній діяльності. Асистентська практика є однією з визначальних подій у житті слухачів магістратури факультету мистецтв, майбутніх вчителів музики, є необхідним компонентом їх професійного становлення.

ЛІТЕРАТУРА

1. Абдуллина О.А. Педагогическая практика студентов : учеб. пособие для пед. ин-тов / О.А. Абдуллина, Н.Н. Загрязкина. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Просвещение, 1989. – 173 с.
2. Алексеев А.Д. История фортепианного искусства / А.Д. Алексеев – Учебник. В 3-х ч., Ч 1 и 2. – 2-е изд., доп. – М.: Музыка, 1988. – 415 с.
3. Кашкодамова Н.Б. Історія фортепіанного мистецтва. ХІХ сторіччя: / Н.Б. Кашкодамова. – Підручник. – Тернопіль: АСТОН, 2006. – 608 с.
4. Козакова Н.В. Організаційно-методичні засади педагогічної практики майбутніх вчителів початкової школи в умовах ступеневої підготовки: Дис. ... канд. пед. наук: 13. 00. 04. «Теорія та методика професійної освіти» / Козакова Наталя Вікторівна – К., 2004. – 248 с.
5. Нечепоренко Л.С. Совершенствование общепедагогической подготовки учителя в университете / Л.С. Нечепоренко. – Х.: Основа, 1990. – 135 с.